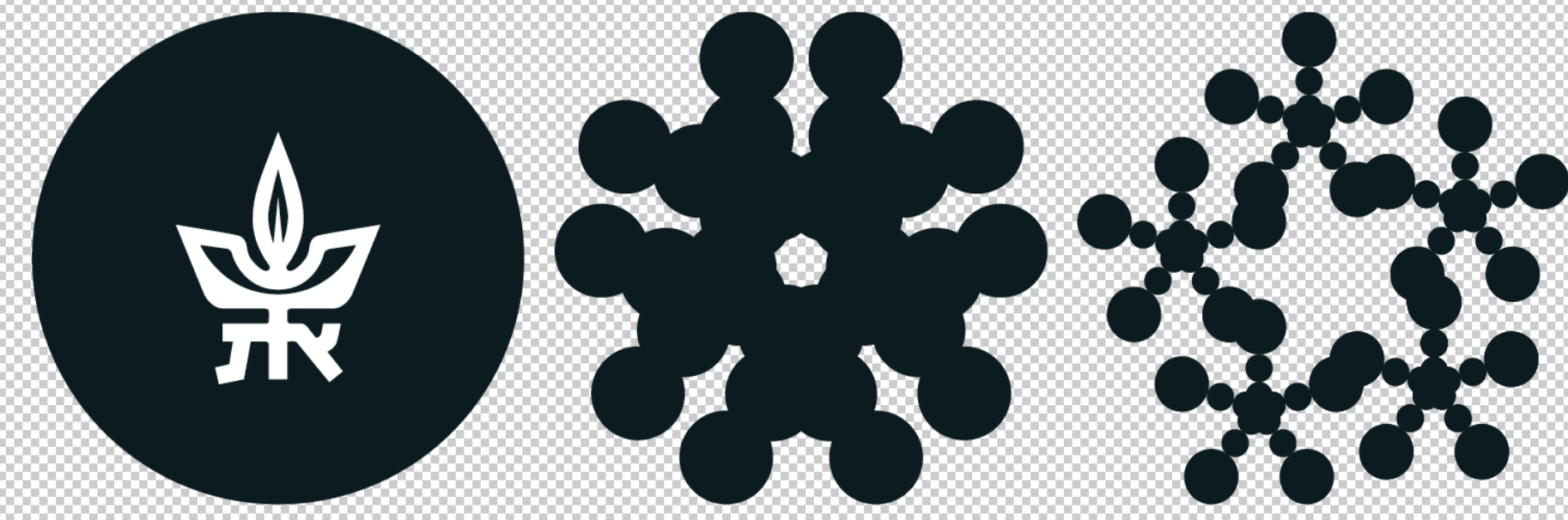

הנגשת מידע רפואי מדעי לציבור הרחב

הפקולטה לרפואה
ע"ש סאקלר
אוניברסיטת תל אביב

עפרה מהודר, MSc

מוסמכת במדעי הרפואה

Medi-Kal.com מידע רפואי

והחוג לחינוך רפואי, הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר, אוניברסיטת תל אביב

oframeho@mail.tau.ac.il

4. ממצאים

הפניות הראשונות היו פניות מחולים, שהרגישו צורך לקבל מידע אמין על מחלתם, בנוסף למידע שניתן להם ע"י המטפלים. לעתים היה מדובר במחלות לא נדירות, כמו אי ספיקת לב, שלא היה עליהן חומר ברשת בעברית.

בהמשך, התחילו להגיע פניות מארגוני בריאות (קופות חולים בעיקר), שביקשו לשמור את הצוות הרפואי שלהם מעודכן, והיו זקוקים למידע על אפשרויות טיפול במצבים פחות שכיחים. בשנים האחרונות, הפניות מארגוני בריאות קיבלו כיוון אחר, ובו התבקשתי לעזור בהנגשת מידע בנושאי טיפול עצמי למטופלים ישירות. כך לדוגמה השתתפתי בפרויקט של ניסוח מסרונים עם טיפים בנושאי תזונה ואורח חיים בריא לחולי סוכרת. לכל חולה נשלחו מסרונים מתוזמנים, מותאמים למצבו מתוך התייעצות עם רופאה ודיאטנית -- כאשר המממן היה קופת החולים.

חולים פונים אל"י כיום בעיקר עם בעיות נדירות, או במטרה לאתר קשר סיבתי בין מחלתם לבין גורמי סיכון מסוימים, כמו במקרה של תביעות למטרה זו פונים גם עורכי דין. ניתן לסכם את המגמות כך:

1. רקע ורציונל

מגוון האתרים הרפואיים ברשת האינטרנט משתנה באופן מתמיד. דפוסי השימוש בה, הן על ידי הציבור הרחב והן על ידי מערכת הבריאות, משתנים במקביל (1). אם בעבר הקושי של הציבור היה עם עצם השימוש ברשת, מגבלות השפה והשגת המידע, הרי כיום יש ברשת מידע רפואי רב, גם בעברית. חלק מהמידע ברשת הוא מדעי ומבוסס, וחלקו עממי או אינטרסנטי. הקושי של הציבור כיום הוא בעיקר בשימוש במידע: הערכת איכותו והרלבנטיות שלו למטופל הספציפי ויישומו לצורך ההתמודדות עם הבעיה הרפואית האישית (2).

סוג הפניות האופייניות למיזם, לפי תקופה

לתקופה 2017 - 2010	לתקופה 2009 - 2004	
חוסר במידע ספציפי, קושי להשתמש במידע, ליישם או לשפוט את ערכו.	חוסר במידע בסיסי, בעיקר בעברית	האתגר
אפשרויות טיפול במחלה בהתחשב בגורמי רקע. מידע על קשר סיבתי לחשיפות וגורמים אפשריים למחלה (דגש מדיקו-לגאלי).	מידע כללי בעברית על מחלתי ודרכי הטיפול בה (דגש רפואי). חיפוש פשוט.	פניות מחולים פרטיים
כתיבת תוכן בנושא טיפול עצמי במחלות -- עבור החולים.	מידע על אופציות טיפוליות, אינטראקציות ותופעות לוואי אפשריות עבור הצוות המטפל.	פניות מארגוני בריאות
מידע על מחקרים בנושאים ספציפיים -- עבור אנשי אקדמיה, יועצי ניהול ועורכי דין העוסקים בנזקי גוף.	--	פניות מאנשי מקצוע אחרים

על מנת לסייע בהתמודדות עם האתגרים האלה, הקמתי בשנת 2004 את המיזם Medi-Kal.com להנגשת מידע רפואי מדעי.

2. מטרה: לתאר התפתחות של מיזם קטן להנגשה של מידע רפואי מדעי, כראי להתפתחות השימוש באינטרנט למטרות בריאות בישראל, מתחילת שנות האלפיים ועד היום.

3. השיטה: תיאור סוגי הפניות להנגשת מידע שהגיעו למיזם, לפי גורם פונה/מממן וסוג השירות המבוקש.

5. מסקנות, תובנות, השלכות

להתרשמותי, במהלך השנים המדוברות, ארגוני הבריאות "תפסו את המושכות" ולקחו על עצמם את האחריות להגשת המידע למטופל, במקום שכל מטופל יצטרך לשלם על החיפוש וההנגשה של המידע באופן פרטי. מגמה זו עשויה לתרום לצמצום פערים בנגישות למידע רפואי באוכלוסייה.

מקורות

(1) Norman CD, Skinner HA. eHealth literacy: Essential skills for consumer health in a networked world. JMIR 2006; 8: e9.

(2) בריינין א., נטר א., 2015. "מיפוי מכשולים לשימוש באינטרנט לצרכי בריאות באוכלוסייה המתבגרת בישראל". דוח למכון הלאומי לחקר שירותי בריאות.

לקריאה נוספת

מהודר, ע. סקירה בנושא: אוריינות בריאות, ואוריינות בריאות מקוונת -- נגישות למידע בריאותי כמפתח לשוויון הזדמנויות בחברה. כתב עת ישראלי לקידום בריאות (5), 2014.

הנגשה ופרסונליזציה של מידע, מודל 2004

מידע מעובד מהאינטרנט נשלח בדואר...

מודעה בעיתון